

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 30 stycznia 2024 roku

PRZ.400.6.2024.TD

**Szanowny Pan
Robert Mamątow**
Przewodniczący
Komisji Petycji
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący

Niniejszym w odpowiedzi na Pana zaproszenie na posiedzenie Komisji Petycji w dniu 31 stycznia 2024 r., podczas którego rozpatrywana będzie petycja *w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 185a, b, c i d ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego, w celu zapewnienia dzieciom do 18 roku życia – pokrzywdzonym przestępstwem przesłuchania w przyjaznym trybie* (P10-78/22, zwanej dalej „petycją”), przedstawiam poniżej, na podstawie art. 11 ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz.U. 292 z 2023), stanowisko wobec projektowanych zmian.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że jako Rzeczniczka Praw Dziecka zdecydowanie popieram kierunek rozwiązań proponowanych w projekcie. Zastosowanie postulowanego „ochronnego” trybu przesłuchania małoletnich świadków jest uzasadnione ze względu na konieczność zapewnienia ich prawidłowego rozwoju psychofizycznego. W szczególności dzieci będące osobami pokrzywdzonymi przestępstwem z użyciem przemocy doświadczają traumy, która może ulec pogłębieniu w trakcie przesłuchania, powodując tzw. wtórną wiktyimizację.

Granica 15 roku życia była tradycyjnie powiązana przez ustawodawcę z określonym stanem rozwoju, który umożliwiał wyrażanie przez dzieci swojej woli w sposób świadomy w codziennych sytuacjach życiowych. Określenie stopnia tego rozwoju nie uwzględniało jednak stanów nadzwyczajnych, w których nawet osoby pełnoletnie, często nie są w stanie poradzić sobie bez wsparcia prawnego lub psychologicznego. W takich sytuacjach rozwiązania ochronne, tym bardziej powinny być stosowane, wobec dzieci, aż do 18 roku życia.

W mojej ocenie należy jednak dokonać przeglądu kategorii przestępstw, które ze względu na swój charakter mogą prowadzić do efektu wtórnej wiktyimizacji. Przykładowo rozważyć można stosowanie tego rodzaju trybu przesłuchania wobec dzieci pokrzywdzonych w wypadkach komunikacyjnych (tj. przestępstw z rozdziału XIX), w szczególności w przypadku śmierci osób najbliższych.

Opracowywane rozwiązania legislacyjne wymagają jednak uprzedniej analizy zdolności organizacyjno-technicznych związanych z takim bezpiecznym trybem przesłuchania dzieci.

Zaproponowane w petycji rozwiązania wymagają również pewnej aktualizacji w związku z faktem, że część postulowanych zmian zostało skonsumowanych poprzez ustawę z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 289 z 2023 r.).

Analiza materii przedstawionej w petycji wskazuje, że uzasadnione jest opracowanie kompleksowych rozwiązań, w ramach projektu legislacyjnego przygotowanego przez Radę Ministrów. Nowelizacja taka umożliwiłaby nie tylko skoncentrowanie się na przepisach postępowania karnego, ale również na rozwiązaniach przewidzianych w przepisach ustrojowych dotyczących szeregu instytucji wymiaru sprawiedliwości zaangażowanych w postępowanie prowadzone z udziałem małoletnich świadków.

Uprzejmie informuję, że pozostaję w bezpośrednim kontakcie z Ministerstwem Sprawiedliwości, w celu wypracowania rozwiązań prawnych na rzecz osób najmłodszych, które mogłyby stać się następnie przedmiotem prac Parlamentu, w miejsce projektu zaproponowanego w ramach petycji.

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	423732.1391517.2499126
Sygnatura dokumentu	PRZ.400.6.2024
Data dokumentu	2024-01-30
Skrót dokumentu	87F8207B9014041B64E57246AC5AAA464FC721E9
Wersja dokumentu	1.5
Data podpisu	2024-01-30 17:12:29
Podpisane przez	Monika Horna-Cieślak Rzecznik Praw Dziecka

EZD 3.114.1.1.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 1 Rzecznika Praw Dziecka z dnia 2 stycznia 2015 roku wprowadzającym w Biurze Rzecznika Praw Dziecka system Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, pismo podpisane elektronicznym podpisem kwalifikowanym nie wymaga podpisu własnoręcznego jako właściwie zatwierdzone w systemie teleinformatycznym BRPD.